

1. שמואל א', ציטוטים מתוך הפרקים: יז, יח, כ. ללא טעמים:

פרק י"ז

נז וכשוב דוד, מהכות את-הפּלֶשֶׁתִי, ויקח אתו אבנר, ויבאהו לפני שאול; וראש הפּלֶשֶׁתִי, בידו. נח ויאמר אליו שאול, בן-מי אתה הנער; ויאמר דוד, בן-עבדך ישי בית הלחמי.

פרק י"ח

א ויהי, ככלתו לדבר אל-שאול, ונפש יהונתן, נקשרה בנפש דוד; ויאהבו ויאהבהו יהונתן, כנפשו. ב ויקחהו שאול, ביום ההוא; ולא נתנו, לשוב בית אביו. ג ויכרת יהונתן ודוד, ברית, באהבתו אתו, כנפשו. ד ויתפשט יהונתן, את-המעיל אשר עליו, ויתנהו, לדוד; ומדיו, ועד-חרבו ועד-קשתו ועד-חגרו. ה ויצא דוד בכל אשר ישלחנו שאול, ישכיל, וישמהו שאול, על אנשי המלחמה; וייטב, בעיני כל-העם, וגם, בעיני עבדי שאול. {פ}

ו ויהי בבואם, בשוב דוד מהכות את-הפּלֶשֶׁתִי, ותצאנה הנשים מכל-ערי ישראל לשור לשיר והמחלות, לקראת שאול המלך--בתפים בשמחה, ובשלישים. ז ותענינה הנשים המשחקות, ותאמרן: הפה שאול באלפו, ודוד ברבבתינו. ח ויחר לשאול מאד, וירע בעיניו הדבר הזה, ויאמר נתנו לדוד רבבות, ולי נתנו האלפים; ועוד לו, אך המלוכה. ט ויהי שאול, עוין את-דוד, מהיום ההוא, והלאה. {ס} ויהי ממחרת, ותצלח רוח אלהים רעה אל-שאול ויתנבא בתוך-הבית, ודוד מנגן בידו, כיום ביום; והחנית, ביד-שאול. יא ויטל שאול, את-החנית, ויאמר, אפה בדוד ובקיר; ויסב דוד מפניו, פעמים. יב וירא שאול, מלפני דוד: כי-היה יהוה עמו, ומעם שאול סר. יג ויסרהו שאול מעמו, וישמהו לו שר-אלף; ויצא ויבא, לפני העם. {ס} יד ויהי דוד לכל-דרך, ומשכיל; ויהוה, עמו. טו וירא שאול, אשר-הוא משכיל מאד; ויגר, מפניו. טז וכל-ישראל ויהודה, אהב את-דוד: כי-הוא יוצא ויבא, לפניהם.

פרק כ' (הפטר "מחר חודש"):

יח ויאמר-לו יהונתן, מחר חדש; ונפקדת, כי יפקד מושבך. יט ושלשת, תרד מאד, ובאת אל-המקום, אשר-נסתרת שם ביום המעשה; וישבת, אצל האבן האזל. כ ואני, שלשת החצים צדה אורה, לשלח-לי, למטרה. כא והנה אשלח את-הנער, לך מצא את-החצים: אם-אמר אמר לנער הנה החצים ממך והנה קחנו ויבאה כי-שלום לך ואין דבר--חי-יהוה. כב ואם-כה אמר לעלם, הנה החצים ממך והלאה--לך, כי שלחך יהוה. כג והדבר--אשר דברנו, אני ואתה: הנה יהוה ביני ובינך, עד-עולם. מ ויתן יהונתן את-כליו, אל-הנער אשר-לו; ויאמר לו, לך הביא העיר. מא הנער, בא, ודוד קם מאצל הנגב, ויפל לאפיו ארצה וישתחו שלש פעמים; וישקו איש את-רעהו, ויבכו איש את-רעהו, עד-דוד, הגדיל. מב ויאמר יהונתן לדוד, לך לשלום: אשר נשבענו שנינו אנחנו, בשם יהוה לאמר, יהוה יהיה ביני ובינך ובין זרעי ובין זרעך, עד-עולם.

דוד ויהונתן - יהדות כתובות

רשי. צרפת, המאה ה-11.

אין התייחסות

רדק. פרובאנס, המאה ה-12. שינוי טקסטואלי:

ונפש יהונתן. המסורה: מן ריש ספרא עד הכא - יונתן, בר מן ב' "לכה ונעברה אל מצב הערלים", "ויאמר יהונתן". ומן הכא עד סוף ספרא - יהונתן:

רלבג. פרובאנס, המאה ה-14. אופרוטוניזם.

וידמה שכרת יהונתן ברית עם דוד, כי ראה היותו מלך על ישראל בראותו טוב הצלחתו. ולזה תמצא במה שיבא, שאמר יהונתן לדוד "ידעתי כי מלוך תמלוך על ישראל וקמה בידך ממלכת ישראל וגם שאול אבי יודע כן". והישיר אותם לזאת הידיעה מה שיעד להם שמואל שלא תקום הממלכה לשאול:

אברבנאל- פורטוגל/ספרד המאה ה-15. מהי אהבת נפש?

וסיפר הכתוב, שעם היות שאול באותה חקירה, הנה יונתן לא חקר כלל אבל נפשו נקשרה בנפש דוד ויאהבהו כנפשו. רוצה לומר, שלא היתה אהבתו אהבת הערב כאהבת הנערים, ולא אהבת המועיל, כי אם אהבת הטוב במה שהוא טוב. ולפי שהאהבה הזאת תתיחס לשלמות הנפשי, לזה אמר ויאהבהו כנפשו, רוצה לומר שאהב יונתן את דוד כפי מעלת נפשו של דוד, או שאהבו כמו שהיה אוהב יהונתן את נפשו עצמו. וכתב סיניקא המדיני ש"האוהב האמיתי הוא עצם האדם", והוא הוא עצמו מסכים למה שנאמר ביהונתן ויאהבהו כנפשו:

מצודת דוד ומצודת ציון. פולין, המאה ה-18. חיבר בין שני אנשים גדולים/עוצמתיים:

מצודת דוד: ונפש. רצה לומר: ואז בשמוע יהונתן שגם הוא בן אדם גדול, נקשרה נפשו בנפש דוד: מצודת ציון: נקשרה. מרוב האהבה, כאלו נפשו קשורה בנפשו ונתחברה בה, והוא מלשון מליצה, וכן (בראשית מד ל): ונפשו קשורה בנפשו:

מלבים. מהמאה ה-19, אוקראינה. חיבור של עוצמות נפשיות זהות.

"ויהי": יספר עתה איך הצמיח קרן לדוד ומזלו התנוצץ הולך ואור, א) מצד יהונתן שבכלותו לדבר, נקשרה נפש יהונתן בנפש דוד, רצה לומר שמצד רוח הגבורה והקדושה היה קשר והתחברות בנפש, כי הדומה ימשך וישתוקק אל הדומה, ויאהבהו יהונתן כנפשו, רצה לומר שלא היתה אהבת הערב או המועיל רק אהבה עצמיית שיאהב הטוב את הטוב והיתה האהבה כנפשו שהיא האהבה העזה שאין למעלה ממנה:

שטיינזלץ. ישראל, המאה ה-20-21. אוהב כפי שאוהב אותו עצמו.

ויהי ככלתו, כשסיים לדבר אל שאול, ונפש יהונתן נקשרה בנפש דוד, ויאהבהו יהונתן אהבה עזה כנפשו, כמו את עצמו. ויכרת יהונתן ודוד ברית, קשר נצחי שאין לנתקו באהבתו אתו כנפשו.

3. בתרבות הישראלית

יום הזכרון - קינת דוד

הצבי ישראל על-במותיך חלל
איך נפלו גבורים
אל-תגידו בגת
אל-תבשרו בחוצת אשקלון
פן-תשמחנה בנות פלשתים
פן-תעלזנה בנות הערלים
הרי בגלבע, אל-טל ואל-מטר עליכם
ושדי תרומת
כי שם נגעל מגן גבורים
מגן שאול, בלי משיח בשמן
מדם חללים, מחלב גבורים
קשת יהונתן לא נשוג אחר
וחרב שאול, לא תשוב ריקם
שאול ויהונתן, הנאהבים והנעימים
בחייהם ובמותם לא נפרדו
מנשרים קלו, מאריות גברו.
בנות ישראל אל-שאול בכינה;
המלבשכם שני עם-עדנים
המעלה עדי זהב על לבושכן.
איך נפלו גברים בתוך המלחמה
יהונתן, על-במותיך חלל.
צר-לי עליך, אחי יהונתן
נעמת לי, מאד;
נפלאתה אהבתך לי מאהבת נשים.
איך נפלו גבורים ויאבדו כלי מלחמה.

שיר על רעי / דן בירן

שיר על רעי על כאב הבשורה
שירו על חרב גבורים
פאריות לחמו בגבורה
דרך הם קלו מנשרים.

על יהונתן אשר לי הוא כאח
אהבתי מנשים
אל תבשרו כי בתוך עיר וכרך
גיל יעלזון בנות פלשתים.

תבוא קללה על ראש החר
טל התרומות לא ירד גם לא מטור
על מות רעי הטוב

על הסלעים על אבני מדרונות
חרש שוכבים להם אחי
שמש קרניה עוברות אחרונות
חרש לוטפות דמעות פני.

עיני הדולקות כשלהבת הנר
נר הבוער אש תמיד
צר לי עליך אחי יהונתן
כמו שבועתו של דוד.

כמו גם שאול וכמו בנו יהונתן
להט האש של יום קשה
כך גם נפל בין תימרות העשן
על הגלבע גם משה.

שביל שעובר ואדם הוא מדם
אלף דורות ושנים
אך אם הקרב עוד לא תם, עוד לא תם
לא ילמדוהו בנים.

נאסף תשרי / נתן יונתן

מת אב ומת אלול ומת חמם
גם נאסף תשרי ומת עמם
רק נשארה גחלת עמומה
של אהבת הקיץ הגדומה.

אל מערת דוד השונמית
תצמיד את ירכיה הקרות
אל חם האבנים שעל קברו.

וילד זר הולך ותר
כמו שאול את עקבותיו
של אב ושל אלול
ובעמום הוא מחפש את הצלול.

לך ילד לך,
אולי בסוף המערב
בין ים ויבשה,
בין אב לסתו
יאור שלך יאיר בין חטאיו.

חטאי האיש והאשה והנחש
חטאת דוד באוריה,
כבשת הרש
ויונתן ויערת הדבש.

מת אב ומת אלול, הקיץ שב.
ספור שלך ילדי, מתחיל עכשו
עם כל הדבש והנחש והאשה.

שעת לילה מאחרת כלם מזמן הלכו לישון רק שאול ער, קודר מרים לדוד טלפון	שאול מבפנים קרוע קרבות בתוך בטנו אוהב-שונא, ומקנא מכור לחברו
אולי תקפץ אלי, יא דוד נפשי אגם שחר תביא אתך את הגיטרה כי באצבעותיך אור	דבר מה אפל נופל השד חוזר להשתולל סכין נזרקת באויר פתאום יש בין השנים קיר
דוד בא מיד רגוע, מתישב ומכוון את המלאכה היטב יודע עוצם עינים, מנגן	דוד מתחמק משאול אבל שאול לא מותר דוד שוכח וסולח כששאול מתקשר
עשר אצבעות לדוד קצה כל אצבע - קרו אור כשהוא פורט על המיתר הזמן זורם לו לאחור	בוא שוב לנגן לי דוד קח אותי לכוכבים בוא שוב לנגן הלילה שיר געגועים